

Warszawa, 21 listopada 2014 r.

Informacja prasowa

Czasopismo „Urania” jest jeszcze starsze – odnaleziono egzemplarze z 1920 roku

Wydawane przez Polskie Towarzystwo Astronomiczne pismo „Urania – Postępy Astronomii” jest jednym z najstarszych na świecie czasopism popularnonaukowych o astronomii i badaniach kosmosu (a być może nawet najstarszym spośród obecnie się ukazujących). Pierwszy oficjalny numer ukazał się w 1922 roku, ale uzyskano potwierdzenie, że czasopismo ma jeszcze starsze korzenie – udało się odnaleźć dwa numery z 1920 roku.

Informacje o istnieniu numerów „Uranii” z 1920 roku można było znaleźć we wspomnieniach starszego pokolenia astronomów, ale nie było wiadomo czy jakiegokolwiek egzemplarze przetrwały różne zawirowania polskiej historii XX wieku. W każdym razie żadna z bibliotek nie posiadała do tej pory fizycznie takiego egzemplarza.

„Rok 2014 przyniósł niespodziewane odkrycie w wyniku przejmowania przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk spuścizny po prof. Zbigniewie Wasiutyńskim, inżynierze, specjalście od budowy mostów, którego bratem był astronom Jeremi Wasiutyński. Wśród materiałów udostępnionych przez rodzinę znalazły się numery drugi i trzeci Uranii z 1920 roku.” wyjaśnia prof. dr hab. Jarosław Włodarczyk, historyk astronomii z Instytutu Historii Nauki PAN w Warszawie

„Druki należą do pozycji niepodlegających archiwizacji, współpracujący w tej sprawie z Archiwum PAN dr Zbigniew Tucholski przekazał je zatem do Instytutu Historii Nauki PAN. I tak znalazły się na moim biurku.” dodaje naukowiec.

Poprzedniczkę współczesnej „Uranii” wydawało Koło Miłośników Astronomii w Warszawie, w którego skład wchodził uczniowie gimnazjów zainteresowani astronomią. W roku 1920 wydane zostały cztery numery jako kwartalnik.

Odnalezione numery 2/1920 oraz 3/1920 mają po 32 strony i powstały jako maszynopisy, następnie powielone w technika litograficzną w drukarni Pessisów „Saturn”, która mieściła się przy ul. Marszałkowskiej 91 w Warszawie. W treści znajdziemy m.in. artykuł o możliwościach istnienia planety pozaneptunowej (czyli odkrytego dziesięć lat później Plutona), rozważania na temat możliwości istnienia życia na Marsie, opis gwiazd zmiennych, a także informacje o bieżącej działalności klubu i kalendarz astronomiczny. Jest też artykuł o wpływie grawitacji na bieg promieni świetlnych, napisany przez Jana Mergentalera, jednego z założycieli „Uranii”, zaledwie w kilka miesięcy po historycznej obserwacji zaćmienia Słońca przez sir Eddingtona potwierdzającej słuszność Ogólnej Teorii Względności Einsteina.

Współcześnie wydawcami czasopisma „Urania – Postępy Astronomii” są Polskie Towarzystwo Astronomiczne oraz Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii. Tytuł powstał z połączenia czasopism „Urania” oraz „Postępy Astronomii”, przy czym zachowana została numeracja „Uranii”. Dzisiejsza „Urania” łączy w sobie długie tradycje i nowoczesność - jest eleganckim magazynem popularnonaukowym na miarę XXI wieku.

„Przy wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego redakcja Uranii prowadzi projekt o nazwie Cyfrowe Archiwum Uranii, w ramach którego skanowane są archiwalne roczniki czasopisma. Materiały są następnie zamieszczane w internecie i udostępniane nieodpłatnie. Obecnie w portalu Uranii dostępne są numery z lat 1922-1979, a także dwa najstarsze numery z 1920 roku.” tłumaczy Maciej Mikołajewski, redaktor naczelny „Uranii – Postępów Astronomii”.

Warto wspomnieć, że obecnie „Urania” prowadzi projekt prenumerat sponsorowanych dla szkół, w ramach którego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dopłaca szkołom do prenumeraty czasopisma. Zachęcamy nauczycieli do zgłaszania swoich szkół.

Więcej informacji:

Portal Uranii: <http://www.uraniam.edu.pl>

Cyfrowe Archiwum Uranii: <http://www.uraniam.edu.pl/archiwum>

Prenumerata sponsorowane Uranii dla szkół: <http://www.uraniam.edu.pl/zasoby/prenumerata-sponsorowana-dla-szkol.html>

Kontakt z Uranią: redakcja@uraniam.edu.pl lub telefonicznie 698 55 61 61

Kontakt dla mediów: info@pta.edu.pl lub telefonicznie 513 733 282

Ilustracje:

Urania nr 2/1920 i 3/1920 – wizerunki okładek

